

sitingini, skal eg fegin geva leiðaranum og starvsfólkunum á Oljufyrirsitingini eina almenna umbering, um tey hava kent seg æru-meidd av mæ. Eg havi als onki at finnst at teirra dugnaskapi ella fakliga virksemin.

Hetta snýr seg ikki um ávísar persónar, sum Árni fær tað til, men um strategisk og realpolitisk áhugamál millum ríkispartarnar.

Hvat er „fárosentrism“?

Um vit nú sleppa undan at draga kjakið niður á eitt persónligt álps-støði, so eru eisini nakrar meira áhugaverdar metingar í greinini hjá Árni. Tildømis hetta brotið:

„Vit føroyingar hava ofta lyndi at hugsa út frá eini reit, „fárosentrism“ heimstafan, har vit sjálvi uppfata okkum sum høvudsleikarar í øllum sum vit koma út fyr, og ikki geva okkum far um, at hesin líti oyggjabólkur, fjart frá heimins maktmíðdeplum aloftast bert er ein finna í einum stórri talvi.“

Eg kann bert taka undir við Árni í hesi beinraku meting. Men at hann skal fáa greinina hjá mær at samsvara við eina „fárosentrism“ heimsupplatan, fái eg als ikki at hanga saman. Man tað ikki heldur vera ein óviltaður sjálvs-kritikkur, sum Árni leggur fram her? Hann sigur jú júst um undirgrundmálið, at tað vóru føroyingar sjálvir, ið sannfórdu danir um yvirtøkuna, og at alt síðani er hent til fyrimuns fyr føroyingar og í besta samstarvi við danir. Ella kanska velur hann at gloyma, at Keypmannahavn eisini er ein maktmíðdeplur í mun til Tórshavn?

I hvussu er, mótsigur Árni sær sjálvum so dyggiliga, tí í sama viðfangi leggur hann meg (og onnur) undir at gera danir til óndar valdsharar, ið finna frægd í at pína og plága okkum føroyingar.

Donsk áhugamál eru reel

Alvaratos, Árni. Hvi verður man lagdur undir at illgata, tá ið áhugamálini hjá donsku stjórnini sakliga verða viðgjørd? Danska ríkisstjórnin hevur sjálvsagt nokur politisk, fíggarlig og búskaparlig áhugamál at rokja mótevnis umheiminum, Og, tá ið,

føroysk áhugamál koma í stríð við tey, vinna tey donsku. Tað er hetta vit mugu hava nøkur amboð til at tackla, og ikki gera tað til eitt tabu.

Trupulleikin í tí „fárosentrism“ heimsmýndini hevur verið, at vit ikki hava gjørt okkum hetta greitt, men ístaðin hava hildið, at danir nokk skulu rokja okkara áhugamál fyr okkum – at vit kunnu luttaka í heiminum uttan at fylgja spælreglunum.

Tann „fárosentrism“ heimsmýndin elvir júst til, at vit bert siggja heimin ígjøgnum Danmark, eins og vit har hava trygd fyr at tað politiska og fíggarliga valdsbýtið í heiminum ikki rakar okkum.

Um vit ikki skilja spælreglurnar, tá tað snýr seg um stórpólitik og multinatíonalar fyr-tøkur, so svarar tað til, at vit bjóða professio-nellum pokerspelarum av og trúgva at vit spæla LUDO.

Hvat tænar okkum best?

Tað er væl møguligt, at tann besta loysnin er at samstarva við danir á tildømis oljuøkinum. Men so mugu vit eisini fáa greiðar grundgevingar fyr, at tað loysir seg best fyr okkum, og vit mugu hava greiði á hvørji áhugamál partarnir hava.

Tað hava vit ikki fingið higartil. Ístaðin hava vit fingið somu útleigsum sum Árni aftur borðreiðir við: At danir lótu okkum yvirtaka undirgrundina, tí at teir respektteraðu føroysku ynskini. At teir ongan serligan fyrimun skulu hava, men bert vilja hjálpa føroyingum í almóðirligum anda.

Tað hevði verið áhugavert at hoyrt fleiri grundgevingar frá formanninum í Oljuráðleggingarnevndini fyr, at tað var til fyrimuns fyr føroysk áhugamál, at DOPAS skuldi standa fyr Loproansboringini. Vóru aðrir møguleikar kannaðir? Hvat talaði fyr og ímóti – bæði fíggarliga og viðvíkjandi ekspertisu og vitan? Og hvussu varð avgerðin tikin?

Somuleiðis hevði tað verið av tydingi fyr at sleppa undan býttum konspirationssøgum, at ein greið meting varð lögð fram, um hvønn vit skulu samstarva við framyvir á oljuøkinum. Skulu vit alliera okkum við danska ekspertisu í øllum ráðleggingarar?

beidinum? Ella hava vit eina stóðu, har vit kunnu fáa fyrimun av at lata tildømis norska STATOIL verða okkara høvudsráðgeva?

Neyvan hevur nakað oljufelag edlari mál enn onnur – so hvi ikki út-nýtta kappingina millum tey?

Hvussu skipa vit áhugamálini?

Harvið hava vit nomið við tað allarmest áhuga-verða í sambandi við greinina hjá Árni Olafssyni. Min grein snúði seg um, at í løtuni ræður fullkomin ruðulleiki undir heimastýrisskipanini. Stórar avgerðir verða tiknar í einum – eftir mini meting – politiskum, rættarlíggum og umstingarlíggum ongamanallandi millum Føroyar og Danmark.

Eg haldi framvegis fast við, at umstinging av undirgrundin er eitt skúladømi um hendan ruðulleika, og eg skal grundgeva tað nærri:

Vit settu eina oljuráðleggingarnevnd, sum skuldi ráðgeva landsstýrin í undirgrundar- og ráðveisspurningum. Men nevndin fekk uttan nakað størvegis kjak, meira enn ein ráðgeva-andi leiklut. Hendan oljuráðleggingarnevnd bygdi sína egnu umstinging upp – Oljufyrirsitingina – sum higartil ikki hevur verið lögð beinleiðis undir landsstýrið. Hon flýtur onkustaðni uttanfyri system-ið.

Tað kann sjálvsagt hava sína meining í, at politiska umstinging í Føroyum var handlings-lammað um hetta mundi-ið. Men eg sakni sak-ligar grundgevingar fyr, hvi leisturin varð skorin soleiðis, og um hann skal halda fram.

Kundi Oljuráðleggingarnevndin ikki ráð-givið landsstýrinum, sum síðani hevði umstingina undir sær? Fær landsstýrið við niver-andi skipan, eins skjóta og góða kunning um forkanningarnar, sum tildømis DOPAS? Hvussu tryggja vit, at ein føroyskur serkunn-leiki kann menna seg í umstingini? Eitt øki sum oljuvinna rakar øll onnur málsoki í landsstýrinum, so hvussu tryggja vit eina sam-skipan av ráðlegging og umsting?

Árni - eitt skúladømi

Ongin hevur orsök at ivast í, at tey fólkini, sum við ídni hava arbeitt í oljuráðlegging-

arnevnd og oljufyrirsiting gera eitt dygdargott arbeiði. Men hvussu siggja tey sína uppgávu, og hvørjar karmar hava tey fingið frá politikar-unum?

Formaðurin í Oljuráðleggingarnevndini, Árni Olafsson, hevur uttan iva suverent bestu fak-ligu kvalifikationirnar til hetta starv. Men eg øvundi honum ikki sín leiklut. Hann starvast dagliga sum danskur embætismaður, men er samstundis valdur formaður í føroysku oljuráðleggingarnevndini. Í henni situr eisini eitt umboð fyr danska Energiministerið.

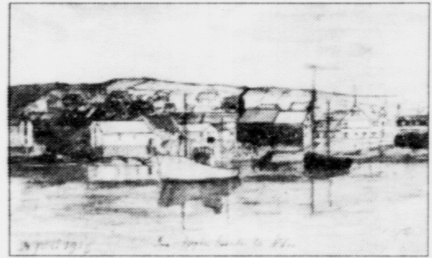
Enn hevur neyvan nokur beinleiðis konflikt verið, men um tað nú verður ein politiskur mótsetningur millum dansk og føroysk áhug-amál í ráðveissmálum, skal Árni Olafsson so bert vera loyvalur móti føroyska heimastýrinum og taka tey føroysku áhugamálini framum? Ella skal hann fylgja setninginum í avtaluni frá okti. 1993, um at landsstýrið hevur jattað at brúka danskan ser-kunnleika um fyrirkur og stovnar nor kapp-ingarfør? Og hvussu skal hugtakið kappingar-førur tulkast? Vit vita jú, at júst hesin setningur hevur elvt til stríð undir samráðingunum í '93 og '94, so hetta er ríkis-partarnir greitt ósamdir.

Tí haldi eg, at júst stóðan hjá Árni Olafssyni er eitt skúladømi, um vit hava ongar greiðar lógarkarmar og ongi amboð, tá tað snýr seg um at viðgera mót-stríðandi áhugamál millum ríkispartarnar. Hvønn hatt skal Oljuráðleggingarnevndin brúka? Skal hon skifta millum tveir, ganga undir tveimum isenn ella kanska ganga hatt-leys?

Eg haldi, at bæði Árni Olafsson og øll hini, sum eru sett at starvast við hesum spurningum hava krav uppá greiðar politiskar setningar, rættarlígar heimildir og umstingarlígar karmar, um tey skulu rokja sínar uppgávur framyvir. Og eg vóni, at vit kunnu kjakast alment um hetta nú – áðrenn nakar ítøki-ligur trupulleiki stingur seg upp.

Hogni Hoydal

Sankta Gertrud

Málningur, sum Jørgen Frans Jacobsen málaði til móður sína 4. juli 1916

Í Sosialinum leygardag-in 19. oktober 1996 hevur Eirikur Lindenskov eina áhugaverða samrøðu við danska leikstjóran Nils Malmros. Í samrøðuni, sum sjálvandi snýr seg um filmatiseringina av Barbaru, verður hetta brot endurgivið: „Niels Malmros heldur, at dømi eru um, at okkurt av tí skrivaða eigur Jørgen-Frantz ikki. Eitt nú verður vend-ingin „Nu går glansen af Sankt Gertrud...“ nýtt. Henda vending var ikki til, tá søgugongdin fer fram til Sankt Gertrud kleystrið brendi í 1806, og tað hevur Jørgen-Frantz, ið var søgufør-ingur, vítað, sigur Nils Malmros.“

Tann umrødda vendingin kemur fyr í teim-un seinastu reglunum í Barbaru, har Gabriel við meingleði sigur: „hi, hi, nu tror jeg faneme, sagde han til sin kone,

nu tror jeg faneme, at glansen endelig en gang er gået af Sankte Gertrud. Nu er hun såu færdig, den mæ!“ Um Jørgen-Frantz Jacobsen eigur júst henda setningin, dugi eg ikki at meta um, tí eg havi ikki sæð upprunahandritið, men til var hann um tað mundið, tá ið skaldsøgan fer fram, tvs. i 1760unum.

Vendingin hevur einki við Sankt Gertrud Kleystur at skaffa, men stavar frá halgi-myndunum sum stóðu fram við vegjaðaranum í katólsk-ari tíð. (Nú á døgum eru tær ikki óvanligar í miðalhavs-lundunum). Hesar myndir vóru ofta gyltar, og vend-ingin sipar av fyrstan tíð til vanrøktaði halgimenni og ljóðaði: Forgyldningen er gået af Sankte Gertrud.

Jørgen-Frantz Jacobsen - ella William Heinesen - gera seg sostatt ikki í hesum føri sekar í at brúka eina anakronismu.

Jógvan Isaksen

FRYSTILÍNUSKIP til sølu

Bygd:	1990 í Portugal
Tonnaga:	350 GT
Stødd:	34. 0 Loa x 8.40 Br. x 4.10 D
Hv. Maskina:	800 HK Cummins KT 38 M v/ 1800 O/M
Hj. Maskina:	355 HK Cummins NT v/ 1500 O/M
Útgjerd:	Marco - línuskipan / snurrvød og til svørfisk
Frystiútgj.	2 x Sabroe TCMO 28 ,R22, kom-pressarar
Lastarúmd:	299 cbm í tveimum lastum + 18 cbm til agn
Nav. Instr.:	Væl útgjerdar á brúnni
Aptering:	20 mans
Prisur:	2.0 mio.USD. (umleið 11.8 mio. kr.) fyr hvørt.

Nærri upplýsingar fáast við at venda sær til:

SP/F TOR SHIPPING

Niels Finsensgøta 23
Box 1252 · 110 Tórshavn
Tlf. 18531 · Fax 19369